

KNACK- Els Van Steenberghe

'Malcolm X' opent het KVS-seizoen op een bedwelmend swingende en wereld verbeterende wijze. De nieuwe artistiek leider Michael De Cock maakt hiermee een statement van formaat.

★ ★ ★ ★ ★

Met 'Malcolm X' schrijft Michael De Cock - de kersverse artistiek leider van het Brusselse stadstheater KVS - geschiedenis. Neen, hij staat niet op de planken. Hij regisseerde het stuk evenmin. Hij schreef het zelfs niet. Maar, hij maakte het mogelijk. Hij maakt het mogelijk dat een onvoorstelbaar bonte bende performers met roots die over de ganse wereld verspreid liggen hun verdomde ding kunnen doen op die statige scène van de KVS-Bol.

De Cock - we willen het toch nog even over hem hebben alvorens we u onder te dompelen in de ontzettende *groovy* voorstelling die *Malcolm X* is - timmert al jaren aan een multiculturele(re) theatersector. Hij stampte met GEN2020 een soort multiculturele talentenpoel uit de grond waar podiumkunstenaars met de meest uiteenlopende culturele achtergronden geprikkeld en begeleid werden. De Cock liep zich het hart uit het lijf om die mensen aan kansen binnen de sector te helpen. Tegelijkertijd gaf hij in 't Arsenaal in Mechelen ook kansen aan het Sin Collectief, een Antwerps gezelschap dat eveneens bestond uit makers die tijdens hun leven te vaak het label 'allochtoon' opgeplakt kregen. Onder hen: regisseur / performer Junior Mthombeni en auteur Fikry El Azzouzi.

Van zodra De Cock wist dat hij de nieuwe artistiek leider van de KVS zou worden, nodigde hij El Azzouzi en Mthombeni uit om er huisartiest te worden. 'En begin maar met een stuk over de zwarte vrijheidsstrijder en voorstander van het panafrikanisme Malcolm X'.

Zo geschiedde. Hoewel. Tijdens het eerste halfuur van dit exquise theaterconcert, fronsten we de wenkrouwen. 'Gasten, dit is geen toneelstuk maar een stinkend goed jazzconcert en erg veel ben ik nog niet te weten gekomen over het leven van Malcolm X.' We zijn het nog altijd eens met onze fronsgedachte. Maar, die gedachte doet er niet zo erg veel toe. Deze voorstelling gaat niet zozeer over het leven van Malcolm X maar ademt zijn drive uit, en zijn gedachtengoed ('*If the white man doesn't want us to be anti-him, let him stop oppressing and exploiting and degrading us.*', uit de speech *The Ballot or the Bullet*, 1964). Het resultaat? Een stomend theaterconcert dat heel eenvoudig - haast te bescheiden - wordt geregisseerd door Junior Mthombeni die als drummer de hartslag van de voorstelling aangeeft en, jawel, ook de rol van Malcolm X waardig en groots vertolkt.

Op de scène staat een impressionante club topmuzikanten, verzameld door

drummer/componist Cesar Janssens. We sommen hun namen op, omdat ze de enorme variatie aan mensen en klanken weerspiegelen: Frank Vaganee (saxofoon), Pieter Van Bogaert (toetsen), Steven Van Gool (bas), Nico Schepers (trompet), Babs Jobo (djembe), Arne Demets (gitaar) en zangers Onika Meugens-Henderson, Junior Akwety en Hassan Boufous. De muzikanten worden op de scène ingesloten door een hoefijzervormige catwalk waarop de elf performers (dansers, rappers en acteurs) liggen, wandelen, dansen, zingen en mee wiegen met de muziek. Er valt wat af te wiegen. Tussen het spelen door.

Mthombeni gebruikt de muziek om het publiek te omarmen, de woorden zijn er om de zaal een geweten te schoppen of, zelfs, te beschimpen. Een van de eerste scènes stamp je in het hart. Alle performers staan op de rand van het podium, de ogen op zwart en de mond op giftig. 'Zie jullie hier zitten, blanken.' Maar na die scène wordt er geen gif meer gespuwd. Na die scène monteert Mthombeni veelbetekenende, vlijmscherpe 'Malcolmmomenten' tussen de songs en virtuoze jazzsolo's. Momenten waarop Malcolm zijn ziel aan de Nation of Islam verkoopt, waarop de vrouwen het heft in handen nemen (en Jessica Fanhan zich out als een van dé grote KVS-actrices van de toekomst) of waarop het Londense hiphopduo Sukina Abdul Noor en Muneera Rashida je al rappend aan het denken zet. Wat alle performers delen? Virtuositeit, een voortreffelijke, coole présence en een gezonde dosis je-m'en-foutisme. Daarmee zwaaien ze onze door blanken gedomineerde maatschappij uit én belichamen ze de gekleurde toekomst.

Wij zaten echt knal tegen het podium, op de eerste rij. Dat leverde naast een stijve nek vooral een geweldig slotbeeld op. Tijdens een van de laatste muzieknummers wordt het publiek opgezweept en gevraagd om recht te staan en mee te klappen. Wij draaiden ons om en zagen het meest pakkende beeld van de avond: de hele, tot de nok gevulde zaal van de KVS-Bol stond te dansen en te klappen. En die zaal oogde verre van blank. Daar stonden alle kleuren en culturen die van Brussel de wereld maken. Op dat moment besepte iedereen: 'Hier wordt een stukje theater- én stadsgeschiedenis geschreven, of beter: gespeeld'.